СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 190. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 17-го СЕРПНЯ 1949. No. 190. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 17, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

БИЛ ПРО ЕЛЕКТРИФІКАЦІЮ ПІД ДИСКУСІЄЮ В СЕНАТІ

Вашингтон, 15 серпня. — У сенаті почалася дискусія над законопроєктом про розподіл електричної сили. На підставі давніще ухвалених законів федеральний уряд побудував великі електрівні при помочі водної сили, а тепер ідеться про те, хто має цю силу розпроваджувати до приватних домів: уряд, чи приватні підприємства. На розподіл електричної сили плянується видаток в сумі $600,000,000. Палата репрезентантів ухвалила фонди на побудову окремих заводів для розпроваджування електрики з елекрівень до окремих домів і фабрик. У сенаті появився спротив проти таких заводів з замітом, що в такому випадку як виріб так і розпровадження електричної сили стане державним монополем, отже електрика буде „знаціоналізована". Такий закид видвигнув сен. Елмер Тамес з Оклагоми. На це сен. Джеймс з Монтани відповідає, що віддання приватним підприємствам права розпроваджування елекричної сили до домів створить приватну монополію. Коли б так сталося, тоді, на його думку, уряд буде видавати велетенські фонди на продукцію електрики на те, щоб приватні підприємства заробляли велитенські суми. В березні департамент внутрішніх відносин вийшов з проєктом призначити 20 біліонів долярів з федеральних фондів дальшу побудову елекрівень з яких сила мала б бути розпроваджувана заводами, побудованими теж федеральними фондами.

МОЖУТЬ ЗАОЩАДИТИ БІЛІОН В ОБОРОННІМ БЮДЖЕТІ.

Вашингтон. — Провідні урядовці й офіцири з департаменту оборони перевели конференцію з президентом Труманом в справі складення бюджету оборони на скарбовий рік 1951. Вони вийшли з думкою заощадити більше ніж біліон долярів у видатках в порівнанні з теперішнім військовим бюджетом в сумі 16 біліонів. Висоту прелімінарних видатків треба встановити до 15 вересня, бо від тоді директор бюджету Френк Пейс зводить докупи всі проєктовані видатки на наступний скарбовий рік.

НОВИЙ СУСПІЛЬНИЙ ПРОЄКТ В ОДНІЙ ЦІЛОСТІ.

Вашингтон. — Новий законопроєкт про суспільне забезпечення, який прийняла комісія палати репрезентантів як два окремі били, злучено в один і передано до голосування в повній палаті. Важлива постанова в новому законопроєкті, не згадана належно в звітах комісії, це обезпечення на випадок калітства чи постійної нездатности до праці. Виплата допомог в таких випадках ішла б на такий самий лад, як виплата старечої пенсії. Отже треба б платити оплату до суспільного фонду найменше впродовж пяти років, а крім того ще сповнити інші умовини.

КОМАНДА ПОВІТРЯНИХ СИЛ ПРИЙМАЄ ЛІКАРІВ.

Вашингтон. — Команда повітряних сил оприлюднює запотребування нових лікарів в активній службі. Будуть приймати таких, які ще не мають досвіду в службі при війську тому, що відчувається недостачу медичної обслуги.

ПРОТИКОМУНІСТИЧНИЙ ЗАКОН У СТЕЙТІ МЕРІЛЕНД НЕКОНСТИТУЦІЙНИЙ.

Балтимор, у стейті Меріленд. — Недавно схвалений стейтовий закон про приборкання підривних організацій признав федеральний окружний суд неконституційним тому, що він йде в розріз з основними правами людини, загарантованими в Першім і Чотирнадцятім додатку до Конституції. Стейтовий уряд заявляє, що внесе відклик до Верховного Суду.

Є ДОВОЛІ ЛІКУ НА АРТРІТІС.

Вашингтон. — Насіння африканської рослини для посилення старих людей, навіщених недугою заковязи мязнів й різного роду ревматизмів, звісних під спільною назвою „артрітіс" можна дістати в необмежений кількості. Це дає надію тисячам терплячих осіб на працездатність. Рослину називають латинським іменем Строфантус Сарментосус.

КОМУНІСТИЧНА РЕВОЛЮЦІЯ, ЦЕ НЕВИННА МИРОВА ПЕРЕМІНА, ВПЕВНЯЄ СВІДОК.

Ню Йорк. — Підчас переслухання в процесі проти комуністичних провідників нігра Гаверда Джансона, директора комуністичного навчання в стейті Ню Йорк, виявилося, що „тільки дурні можуть вірити, наче б комуністична революція була чимсь кривавим". Свідок навчав, що „революція це не значить, що мала група змовників машируватиме на Вашингтон з бомбами й палицями на те, щоб порозбивати стовпи Білого Дому, тільки це буде зміна правлячих кляс". Джансон нарікав на газетярів що перекручують кожне слово та пояснив, що „пролетар тільки звучить небезпечно. В дійсності це значить робітник, який працює на свого наставника". Свідок остерігав учителів в комуністичних школах перед шпигами й доношиками, яких утримує Федеральне Бюро Інвестигацій.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ НОВІ ЗАСІКИ ДЛЯ ЗБІЖЖЯ.

Вашингтон. — Федеральні урядовці пошукують за новими засіками для переховання надвишки продуктів з цьогорічних жнив. Надіються великої надвишки пшениці, а засоби з попередніх літ ще теж не нарушені. Департамент рільництва дістає різнородні проєкти, як перемінити теперішні будинки й інші засоби на збереження збіжжя. Між проєктами находяться тільки ідеї, які треба б здійснювати великим коштом. Фармері дістали оферту на федеральні позички, якщо вони приладять старі будинки на зсипи й засіки.

ТРЕТІЙ ТУНЕЛ ПОПІД ГУДСОН У НЮ ЙОРКУ.

Влада Ню Йорскої Пристані вийшла з думкою побудувати третій тунел попід ріку Гудсон для швидкого перевозу населення з міста в західні околиці.

КОМІСІЯ УХВАЛИЛА ВСІ ФОНДИ НА ОЗБРОЄННЯ ЕВРОПИ

Вашингтон, 15 серпня. — Комісія закордонних справ палати репрезентантів ухвалила повну програму для озброєння Европи, як цього домагається адміністрація президента Трумана. Голосування було тайне, одначе стало відомим, що ухвала перейшла 14 голосами проти 5. Тепер ідуть старання передати якнайшвидше законопроєкт під голосування повної палати, щоб опісля можна було вирішити справу в сенаті ще біжучого тижня. Ухвалення повної програми вважається перемогою адміністрації. Швидке ухвалення всіх видатків приписують тому, що в законопроєкті пороблено деякі поправки в справі повновластей для президента щодо розділу фондів на озброєння.

АТЛАНТІЙСЬКИЙ СОЮЗ НАСТУПНОЮ ФАЗОЮ ОБОРОНИ

Мемфіс, у стейті Тенесі. — Едвард Дж. Міман, редактор щоденника „Мемфіс Прес-Скімітар", що належить до концерну Скрип-Гаверд, вийшов з думкою, що найблищим кроком уряду в справі світової оборони буде складення Атлантійського Союзу, над яким ведеться вже дискусія в світових дипломатичних колах від 1930 року. Міман виголосив промову на гостині в честь губ. Гордона Бравнинга з Тенесі. Він застановлявся над світовим урядом і прийшов до висновку, що такий уряд ще не дозрів до здійснення. Зате Атлантійський Союз можна вже тепер ввести в життя. Це значило б, що докищо світ буде поділений ще на дві частині а може й більше, одначе й такий союз буде вже поступом в напрямі ідеї одного світу.

КОМІТЕТ ДЛЯ ДОПОМОГИ ЗБІГЦЯМ З-ПІД ЗАЛІЗНОЇ ЗАСЛОНИ

Вашингтон. — Краєвий Комітет Вільної Европи поступає вперед з плянами допомоги втікачам з-під советських режимів Східної Европи. Комітет складається з 30 визначних американських громадян під головством Джозефа С. Гру, колишнього підсекретаря стейту. Йому „помагає Адольф А. Берлі, давніший асистент секретаря стейту. Комітет уже поробив звязки з втікацькими групами в Европі. Переводяться теж студії над цією справою коштом Фонду Карнегі для Міжнародного Миру.

УКРАЇНСЬКИЙ КОМІТЕТ ОРГАНІЗАЦІЇ КООПЕРАТИВ У БРАЗИЛІЇ

Куритиба, в провінції Парана у Бразилії. — Тижневик „Хлібороб" з 29 червня оприлюднює комунікат Комітету Організації Кооператив з пригадкою клича: „Через кооперацію до добробуту". Комітет створено в Куритибі за порозумінням „Хліборобського Освітнього Союзу" і „Товариства Прихильників Української Культури". Комітет намітив собі 6 точок діяльности на найближчу мету, а в першу чергу підготовити організацію та урухомити першу кооперативу в Куритибі. Під комунікатом підписаний Андрій Мудрик, Руа Карльос де Карвалго, 880 Куритиба, Парана, Бразилія, як голова; П. Ковальчук, містоголова, о. М. Камінський, секретар.

АМБАСАДОР КІРК ВІДБУВ КОНФЕРЕНЦІЮ ЗІ СТАЛІНОМ

Москва, 16 серпня. Американський амбасадор в Москві, адмірал Ален Дж. Кірк, відбув вчора 40-хвилинну конференцію зі Сталіном в Кремлі. Це була перша особиста зустріч американського дипломата зі советським диктатором протягом вже майже одного року. Під час розмови були приявні з американського боку радник Волес Барбер та аташе Джордж Морган, а зі советського боку, крім Сталіна, був теж міністер закордонних справ, Андрей Вишинський. Це була звичайна чемностева візита закордонного дипломата в голови держави. Подібну конференцію мав зі Сталіном недавно теж новопризначений британський амбасадор, сер Дейвид Келі. Подробиць останньої конференції амбасадора Кірка зі Сталіном не подано.

ВИСЛІД НІМЕЦЬКИХ ВИБОРІВ ПРИЄМЛИВИЙ ДЛЯ ДЕПАРТАМЕНТУ СТЕЙТУ

Вашингтон. — Високі урядовці департаменту стейту висловлюють своє вдоволіля з висліду недільних виборів у Західній Німеччині тому, що комуністи й ново-фашисти віднесли поразку, а поміркований консервативні елементи втрималися в наперед передбаченій силі. З висліду виборів роблять заключення, що плянований коаліційний уряд Західної Німеччини має всі вигляди на успіх.

ВИРЯТОВАНО 49 З ЛЕТУНСЬКОЇ КАТАСТРОФИ НА МОРІ

Гелвей, Ірляндія, 16 серпня. — Два дні тому на Атлантійському океані 15 миль від ірляндського побережжя зробив примусову висадку літак Трансатлантичної лінії, що був в дорозі з Риму до Злучених Держав, везучи італійських емігрантів до Венесуелі. Присадку зроблено, бо літакові нагло забракло газоліни. В катастрофі згинуло 9 осіб, з того восім італійців і один американець. Негайною акцією врятовано 49 інших подорожних та залогу літака.

ЗНОВУ УРЯДОВА ЧИСТКА В БОЛГАРІЇ

Софія, 16 серпня. — Новий комуністичний гавляйтер Болгарії, Василь Коляров, протягом двох тижнів вже вдруге вчора зробив чистку в свому уряді. Цим разом вичищено міністра публичних робіт та сімох заступників міністрів. В офіціяльному повідомленні сказано, що всі „зрезигнували з огляду на стан свого здоровя.

ПІДНЕСЕННЯ БОЄВОЇ ГОТОВОСТИ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ В ЕВРОПІ

Франкфурт, Німеччина, 16 серпня. — Головна квартира американських збройних сил в Европі заперечила вчора попередньо повідомлення про можливість зменшення цих сил, заповідаючи на початок вересня в Німеччині великі воєнні вправи комбінованих сил армії, авіяції і фльоти та в „цілком воєнних обставинах". У вправах візьме участь понад 110,000 вояків і старшин всіх родів зброї і це будуть найбільші американські військові вправи в Німеччині від часу закінчення війни. Маневри мають збільшити боєву готовість американських збройних сил на европейському континенті та рівночасно випробувати теж справність тількищо ухваленої у Вашингтоні нової спільної команди.

ІЗРАЇЛЬ ХОЧЕ КРЕДИТІВ ВІД МОСКВИ

Тель Авів, Ізраїль, 16 серпня. — Ізраїльський уряд, через своє посольство в Москві, намагається тепер одержати від Советів подібні кредити, як їх вже одержав від Злучених Держав в сумі 100 мільйонів долярів. Кредити мали б бути використані головно на закуп збіжжя та деяких інших продуктів.

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО СМЕРТЬ ГОЛОВНОГО ЛІДЕРА КИТАЙСЬКИХ БОЛЬШЕВИКІВ

Кантон, Китай, 16 серпня. Речник китайської урядової армії вчора заявив, що один з головних провідників китайських большевиків, Мао Це-тунг, умер на туберкольозу ще 17-го липня в Пейпінгу. Вістку базовано на повідомленнях розвідки, хоча з комуністичного боку її ані не потверджують, ані не заперечують.

СТРАСБУРГ ВШАНУВАВ ЧОРЧИЛА, А ЧОРЧИЛ АЙЗЕНГАВЕРА

Страсбург, Франція, 16 серпня. Громадяни цього міста скористали з нагоди приїзду Вінстона Чорчила на сесію Ради Европи та влаштували йому вчора велику врочистість. З вдячности за те, що Чорчил на прохання ген. де Голя особисто інтервеньовав в союзній головній квартирі в січні 1945, щоб залозі Страсбургу дати підкріплення і не евакувати його перед хвилевим німецьким успіхом, це місто зробило тепер Чорчила своїм почесним громадянином. У своїй промові Чорчил заявив, що головна вдячність за це належиться генералові Айзенгаверові, „цему великому американському воякові, що волів взяти на себе додатковий риск, ніж залишити жителів Страсбургу на німецьку помсту".

АМЕРИКАНЦІ ПРИЗНАЮТЬ ДАЛЬШІ ПОВНОВЛАСТІ ЯПОНЦЯМ.

Токіо, 16 серпня. — В четвер ту річницю японської капітуляції перед збройними силами Злучених Держав, американський головнокомандуючий на Далекому Сході, ген. Доглес МекАртур заповів японцям дальші повновласті та ширшу відповідальність в їх самоуправлінню. Рівночасно з цим буде дальше зредукована адміністративна секція військового управління.

АМЕРИКА ЗАПОВІДАЄ ДОПОМОГУ НОВІЙ НІМЕЧЧИНІ

Франкфурт, Німеччина, 16 серпня. — Представники американського управління в Німеччині заявили, що Злучені Держави дадуть сильну політичну і господарську допомогу новому консервативному урядові Західно-Німецької Федеративної Республики, який вкоротці має бути створений у висліді недільних виборів. Новопризначений американський високий комісар для Німеччини, МекКлой зі свого боку заповнив свою „допомогу і співпрацю для нових представників німецького народу". З американського боку теж не скривається великого вдоволіля висілідом недільних виборів в Німеччині, перших демократичних виборів від 1933-го року, коли Гітлер був захопив владу. Британці мовби одушевлені перемогою консервативістів, вважаючи, що ті не потраплять розв'язати успішно складних економічних проблем в країні та що це багато краще були б зробили соціялісти. Загально вважається, що тепер вже нічого не стоїтиме на перешкоді, щоби прийняти Німеччину до Ради Европи, за вимком застереження французьких представників, що цю справу повинен насамперед апробувати французький парлямент.

КІНЦЕВІ ПІДСУМКИ НІМЕЦЬКИХ ВИБОРІВ.

Франкфурт, 16 серпня. — Кінцеві підсумки недільних виборів до першого Бундестагу західно-німецької федеративної республики виказують такий вислід. (В душках подано кількість здобутих мандатів: а без душок — кількість голосів): християнські демократи 7,357,57 (139); соціял-демократи — 6,932,272 (131); вільні демократи — 2,788,563 (52); комуністи — 1,360,443 (15); баварська партія — 986,606 (17); німецька партія — 940,-088 (17); господарські реконструкціоністи — 681,981 (12); центральна партія — 727,343 (10); німецька права партія — 428,949 (5); партія волі—217,-(0); союз південного Шлезвігу—75,387 (1); втікачі — 292,-263 (1); незалежні — 847,994 (2); кілька дрібних партій здобули ще деяку кількість голосів, але не здобули місць в парляменті. Разом віддано всіх 23,724,479 голосів та вибрано 402 послів.

ПЕРЕДБАЧУВАННЯ ОСОБИСТОГО СКЛАДУ НІМЕЦЬКОГО УРЯДУ.

Франкфурт, 16, серпня. — Зорієнтовані в міжпартійних відносинах політичні коментатори німецьких газет передбачують такий особистий склад федерального уряду новотвореної республики: всі погоджуються, що рівночасний премієрові пост канцлера займе голова переможної у виборах християнсько-демократичної партії, д-р Конрад Аденауер, а почесний, але малозначний пост президента країни буде відданий вільному демократові, д-рові Теодорові Гісові. Передбачується теж можливість, що консервативні християнські та вільні демократи створять спільно новий коаліційний режим. Соціялісти мали б залишитися в опозиції. У виборах голосувало всіх 78.56% управнених.

МАЛИЙ ПРОГРЕС В ПІДГОТОВЦІ АВСТРІЙСЬКОГО ДОГОВОРУ.

Лондон, 16 серпня.—Заступники міністрів закордонних справ чотирьох великодержав, що підготовляють тут проєкт мирового договору з Австрією, погодились вчора на ще один параграф, редукуючи до 11 листу ще не узгіднених. Цим разом Совєти уступили в справі повороту власности національностям Об'єднаних Націй на терені Австрії. Заступники міністрів ще мають тільки два тижні часу для полагодження всіх інших справ, бо до 1-го вересня вони повинні Раді закордонних міністрів або передати готовий вже проєкт договору, або повідомити про неможливість його підготовки з огляду на розбіжності думок.

МОСКВА ВІДКЛИКАЛА СВОГО ПРЕДСТАВНИКА З ЮГОСЛАВІЇ.

Лондон, 16 серпня. — Московська радіовисильня сьогодні вранці повідомила, що советський представник при уряді Тіта в Белграді, Югославія, Анатолій Лаврентієв, „був звільнений від своїх обов'язків" та іменований заступником міністра закордонних справ. Ця зміна прийшла в часі найбільшого погіршення советсько - югославських стосунків і вона може, хоча не мусить, означати зірвання дипломатичних взаємин між обома країнами. Таку думку насуває брак повідомлення про рівночасне іменування іншого представника.

АЛЬБАНСЬКА УЧАСТЬ У ВІЙНІ В ГРЕЦІЇ.

Атени, 16 серпня. Генеральний штаб грецької армії повідомив вчора про знайдення 20 вбитих альбанських вояків на партизанському побоєвищі на грецькій території та про захоплення в полон сімох інших вояків альбанської армії, включно з її відзнаками. В комунікаті рівночасно повідомлено, що за чотири дні генерального наступу на них, большевицькі партизани втратили на фронті Віці майже 20% цілого свого складу. Між понесеними ними втратами є 952 вбитих, 349 полонених і 74, що самі здалися.

ПІСЛЯ ВІЙСЬКОВОГО ПЕРЕВОРОТУ В СИРІЇ.

Дамаск, Сирія, 16 серпня. — Полковник Самі Гіннаві, що минулої неділі став головою сирійської армії та Верховної Воєнної Ради, яка доконала перевороту в країні, скидаючи і вбиваючи дотогочасних президента і премієра, вже вчора передав владу в країні цивільному урядові. Премієром коаліційного уряду став Гашем ель Атассі, що заповів вже генеральні вибори до конституційної Асамблеї.

ЗРЕЗИГНУВАВ ЧЕСЬКИЙ ДИПЛОМАТ

Стокгольм, Швеція, 16 серпня. Тут зрезигнував зі свого посту чеський торговельний аташе, д-р Павло Ліска, відмовляючись рівночасно від повороту до Чехословаччини.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗНОВУ НІМЕЧЧИНА

Останні вибори до т. зв. „Бундестагу", першого парляменту новоформованої Західно-Німецької Федеративної Республіки, які відбулися в неділю, 14 травня, видвигають на політичну арену Німеччину саму по собі і вже не тільки як предмет торгів та непорозумінь між воєнними переможцями. Чотири роки після тотальної програної в тотальній війні, Німеччина знову починає бути міжнародно-політичним фактором.

Самі вибори відбулися по всім правилам демократичних традицій. Поодинокі партії повели сильну передвиборчу кампанію, пропонуючи народові свої програми. Головним партнером в цій кампанії були консервативні християнські демократи зі своєю ліберальною програмою та соціял-демократи з пляном соціялізації великої індустрії. Перші мали симпатії, якщо не піддержку, американців, а другі мають більше спільного з британськими лейбуристами. Між цими двома головними партіями та їх деякими місцевими відтінками, пробували пекти свою партійну печеню реакційні праві й ліві екстремісти, одні відомі як нео-нацисти, а другі з комуністами у проводі.

У виборах здобули рішальну перевагу консервативні християнські демократи. Німецький нарід сказав своє слово, відкидаючи не тільки екстремістів, що їх вже аж занадто добре пізнав на своїй скірі, але й всілякі „ліберальні експерименти", що їх пропонували йому соціялісти.

Проте, вже в перед-виборчій кампанії виявилося багато дечого такого, що турботою сповнює не тільки багаторазову жертву німецького імперіялізму і мілітаризму, що нею є Франція, але й інших, „дальших" західних союзників. Це грізні прояви німецького націоналізму видні в усіх партіях включно з комуністами. Соціялістичний провідник, що ще так недавно кричав, що він „не знає батьківщини, яка називається Німеччина", до виборів йшов вже майже під старим гаслом „Дойчлянд ібер аллес" — Німеччина понад усе. При цьому інтересно, що головним об'єктом нападів цього німецького націоналізму були власне західні союзники.

Немає сумніву, що останні вибори в Німеччині у великій мірі виправдують сподівання західних союзників, зокрема Американців. Це проявилося теж в запевнені новопризначеного американського високого комісаря для Німеччини, Джана МекКлоя, що американське управління готово дати всіляку піддержку і допомогу новому урядові нової німецької держави, яка повстає. Післявиборчі коментарі в американській пресі не задовольняються самим тільки твердженням, що Німеччина „стала демократичною" та „включилася до Европи", піддаючи цим деяку думку зібраній тепер в Страсбургу Раді Европи, але й одверто признають, що власне Німеччина є центральною проблемою як для самої Европи, так і в східно-західніх протиріччях в світовому маштабі. Тим самим, на Німеччині починає знову повторюватися стара гра рівноваги політичних сил.

Ясно, що в теперішньому положенні це має своє виправдання. Сама Німеччина, після розтрощення в минулій війні та після територіяльних і господарських редукцій, перестає бути загрозою для світу, щонайменше в передбаченій майбутності. Але Німеччина залишається Німеччиною і німці німцями, чого в теперішніх „двох світах" аж ніяк не можна легковажити, ані не доцінювати.

Інше діло, що західні потуги, якщоб тільки могли ліпше бачити, вони без труду доглянули б далеко певнішого і безпечнішого не тільки рівноважника політичних сил, але й остою та заборола тривкого миру, що ним могла б бути Україна, якщоб тільки раз вона стала твердо на свої власні ноги.

Перед кінцевим розрахунком

Поїздка американського генерального штабу до Европи для підготовки оборонних плянів перед наїздом Совєтів на Захід пригадує якнайбільш пророчисто кожному, що поза-совєтські країни твердо рішені на втримання свого існування. Минув час непевности, прийшла пора акції.

Атлантійський Пакт і кинена филипинським президентом Кіріном думка про Тихоокеанський Союз, це вказівки на яку скалю закроєна оборона. Тайні засідання конгресової комісії в справі висигнування фондів на озброєння Европи вказують, що провідні кола приготовляють себе й американський загал на якусь несподіванку. Зрештою майже ніхто вже не сумнівається, що як усі ці оборонні пляни й потягнення не будуть всилі відстрашити Совєти від наїзду, тоді мусить прийти до війни.

Знавці обраховують уже боєві сили. На підставі вістей від найліпших військових розвідчиків у Вашингтоні виявляють, що Совєти мають 35 дивізій війська готового до нагдлого нападу. Голова американського спільного генерального штабу, ген. Омар Н. Бредлі, твердить, що Франція буде головним заборолом проти напасника. Значить, що ціла західна Европа має стати до оборони. Тому заходить питання, кільки дивізій мають під теперішню пору европейські держави, які мусять бути готові на напад? Знавці кажуть: Франція, Бельгія, Голандія й Британія мають під теперішню пору не більше як 11 дивізій війська.

Ті країни оправдують себе тим, що вони сильно знищені попередньою війною. Кажуть теж, що вони бідні й мусять рахувати на головну допомогу з Америки. На це відповідають американці: Росія теж знищена і вона ще бідніша ніж країни західної Европи. Західні держави мають ліпше розвинений промисл і тому вони мусять збільшити свої збройні сили і воєнний виряд.

Недавно появилися обрахунки, що Злучені Держави видають на своє збройення і всебічну допомогу для европейських держав 22 біліони долярів. Тому західна Европа мусить виповнити свою пайку відповідно до своїх сил. Це все має бути зроблене для відстрашення Росії від нападу. Коли б так Росія не дала себе відстрашити, тоді напад мусить бути відбитий европейськими державами. Американські війська прийшли б щойно тоді, коли европейці будуть ставити опір Росії.

Дехто думає, що на випадок війни Америка вишле проти Росії свої літаки з атомовими бомбами. Військовики кажуть, що це помилкове розуміння. Атомова бомба не надається на стримання ворожого війська. Бомба добра на знищення магазинів і приземних комунікаційних засобів на території ворога, а вороже військо мусить бути спинене військом нападених країн. Тому европейські держави мусять мати своє військо і то у великій кількості. Саме тому й в американськім конгресі йде дискусія, скільки гроша треба на виряд для европейських армій.

Президент Труман, зголошуючи запотребування фондів на озброєння европейських держав, які приступили до Атлантійського Пакту, зажадав ще для себе повновластей для приділу американської зброї таким країнам, які ще не належать до Атлантійського Пакту, а які можуть найтися на боці Злучених Держав. Саме над признанням такої повновласти йде спір. З повновластями злучена можливість ведення війни самим президентом без ухвали конгресу. Тому, доки ще не запала клямка, це питання розглядають з усіх боків тепер.

Історики американського права доводять, що вже в часах дискусії над Конституцією в 1787 р. репрезентант Медисон порадив викинути з проєкту Конституції слово „вести війну", яке відносилося до круга діяння конгресу. Замісць того вставили слово „проголосити війну", а ведення війни залишено вже президентові. До ведення війни належить теж відбити напасть, а до цього має обовязок президент Злучених Держав.

Цю справу пригадали собі заінтересовані люди, коли вирішували Атлантійський Пакт, де в пятому параграфі сказано, що кожна держава, яка підписала пакт, має обовязок поспішити з допомогою іншій нападеній державі, включаючи й ужиток зброї. Отже для практичних цілей договір вкладає обовязок поспішити з допомогою якстій. Це є рівнозвучне з „веденням війни", передбаченим в американській Конституції, коли то для оборони перед доконаною напастю не треба проголошення війни.

Сама дискусія не є рішальна в таких справах. Тут треба ще ясного становища конгресу. Одначе, коли відповідальні люди над такою справою дискутують, то це знак, що приходить потреба.

Дехто навіть пригадує, що президент Джеймс К. Полк вислав американське військо на спірну мексикансько-стейтську територію і це стало причиною до війни. Подібний крок зробив през. Теодор Рузвелт в 1903 р. коли він „забрав" Панаму, а в р. 1907 вислав американську воєнну фльоту довкола світу, щоб застрашити Японію.

Згадані пригадки покриваються з теперішніми діяннями Злучених Держав. Коли сама підготова не зможе відстрашити ворога від агресії, тоді треба бути готовим піти до війни. Головно до такої війни, що не потребуватиме проголошення конгресом тільки готовости президента. Приходять отже такі часи, коли треба бути готовим на всі можливості, щоб тільки вийти живим з Армагедону.

Микола Чубатий.

Піонери заокеанської України

(З приводу смерти пок. Миколи Мурашка).

В суботу, 6-го серпня ц. р., американсько-українське громадянство відвело на вічний спочинок Головного Предсідника Українського Народного Союзу, Миколу Мурашка. Покійник помер смертю піоніра; бо ненадійний серцевий удар покінчив життя тої оригінальної постаті серед американських українців. Серцевий удар це немов нормальна смерть людей, що прибувши на новий, незнаний для них континент, з найбільшою енергією взялися до праці над собою та для громади, щоб по кількох десятках років, дійшовши до поважного осягу, ненадійно відійти, знищивши мозольною працею вперше черґу мотор людського організму, серце.

В американському житті піоніри вже мають свою історію, а піонірський дух належить до найкращих прикмет американця. З великим пієтизмом говорить кожний американець про тих перших поселенців в Америці, життєвих смільчаків, що прибували в далеку незнану країну за море, тоді ще дику й запущену. Ці піоніри бралися з ентузіязмом до праці, щоб на новій землі здобути для себе життя та для своїх родин майбутність. Вони корчували ліси, будували дороги та перші форти серед тисячних небезпек. Це були люди, приготовані на всі невигоди, найчастіше добровільні або недобровільні вигнанці з рідної землі, переслідувані здебільша за віру, рідше за свої політичні переконання.

Цей піонірський дух створив Америку своєю економічно могутню країну. Він заставляв людину висилювати свій ум над щораз то новими винаходами та над запряженням природи на свої услуги. Цей піонірський дух, повний розмаху та кидаючий визов і найбільшим труднощам, здвигнув хмародери, милями довгі звисаючі мости, підморські тунелі, тощо.

Між новішими піонірами заокеанських країн найшлися також українці. За море прибували різні люди, з таланом та пересічні, люди характерні й солідні та пройдисвіти, люди працьовиті, овіяні піонірським завзяттям, та ледащі. Перші стали основниками всего життя американських українців за морем, другі марно пропадали й слід про них загинув. Ми хочемо тепер звернути увагу на тих перших, що приносячи за море нічого більше крім свого вродженого таланту та ентузіязму до праці, самі стали в життю удачниками та поклали солідні основи під українсько-американське чи українсько-канадійське життя.

Пок. Микола Мурашко прибув до Америки 1907 р. молодим 16-літнім селянським хлопцем зі села Святе. Це на нашому західному пограниччі ярославської землі, де населення ще без виїмку говорить українською мовою. Молодий хлопчина, що ледви вмів добре читати та писати, скоро орієнтувався в новім окруженню. Він вивчив добре англійську мову, пізнав життя американців та став кваліфікованим робітником в оптичній фабриці в Рачестері.

Рівночасно під ідейним проводом духових піонірів серед американських українців він вже тут за морем доповняє свою національну свідомість та стає горячим патріотом. Як говорилося у споминах про нього, він з мішком на плечах, повним українських популярних книжок, ходив по зібраннях та вічах і поширював українську літературу. З простого сільського хлопця вироблюється піонір власної долі та народний робітник.

Не диво, отже, що вже в 33-тім році життя кандидує він на голову осередної українсько - американської установи, Українського Народного Союзу, щоби по першій невдачі на наступній конвенції таки стати у проводі тої великої організаційної та фінансової установи і задержати її провід продовж повних 20 літ, поборюючи успішно кілька разів всіх протикандидатів. Немає сумніву, що покійний Мурашко був прикладовим українсько-американським піоніром, для якого Америка, країна зі своїм свобідним порядком, стала досконалим полем для розвинення його вродженого таланту.

Як сказано, пок. Мурашко був прикладним українсько-американським піоніром, що виснаживши свій організм серед праці, відійшов ненадійно та може за скоро, бо тільки в 57-мім році життя. Та він не був одиноким піоніром серед заокеанських українців. Їх десятки, а то й сотки має Канада і Злучені Держави. Канада зокрема західня, степова Канада, має їх сотки. Це вони робітники клали шляхи через степові простори західної Канади, вони пробивали Скалисті Гори, вони з дикого степу зробили управну агрикультурну країну. Пустарі перемінили на загосподаровані фарми, створюючи для своїх дітей та для української збірноти в Канаді солідні основи існування. Самі вони як піоніри гинули на шляху поступу нової країни, рідко доживаючи глибокої старости та повного користування плодами їх піонірської праці.

Подібні українські піоніри клали в Злучених Державах основи під особистий добробут своїх родин та під організоване українсько-американське життя. Коли ми нині видимо серед американських українців людей навіть як на наші відносини заможних, то можна бути певним, що це вислід не тільки їх таланту, їх піонірського завзяття, але також вислід їх мозольної праці що забрала їм порядну частину їх здоровля. Коли ми нині в Америці видимо тисячі українсько-американських фармерів чи робітників з власними домами, автами та впорядкованим життям, то це вислід солідної праці кількох десяток літ та піонірського завзяття нашого мужицького сина, чи доньки, що найшовшися в порті Ню Йорку тільки з клуночком під пахою, потрапили утриматися, стати в новій країні на ноги та ще й українсько-американське збірне життя розбудовувати.

А між тими тисячами дрібних піонірів сотки були, що по українських кольоніях Америки та Канади закладали товариства, безкорисною працею їх роками підтримували, народні доми розбудовували, великі установи творили.

Ці піоніри серед американських українців будували спершу менше величаві, а згодом щораз більше величаві церкви, культурно-виховні установи, сиротинці тощо. Таким піонірським завзяттям повстав Стемфорд, таким самим піонірським завзяттям нині здвигається Духовна Семинарія в Вашингтоні, школи, діточі вакаційні оселі.

Були вже поміж українцями в Америці люди, що старалися оцінити, що нині варта усе національне майно американських українців — приватне та громадське. Було б інтересним дістати докладну відповідь на це питання. Брак відповідної статистики внеможливлює докладний обрахунок, але є люди, що припускають, що все національне майно американських українців перевищає суму сто мільйонів долярів. Оце ма-

(Докінчення на стор. 3-тій).

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

94)

З фронту почали прибувати окремі військові частини, але корабля вже не було. Офіцери й солдати розбігались, хто куди міг, або кінчали життя самогубством.

Феодосія лишилась без влади. У вечірніх присмерках були підпалені артилерійські склепи. Почався великий пожар і сильні вибухи набоїв і патронів. Вибухи слідували за вибухами, дрібним дробом тріщали патрони, різнокольоровою загравою горіла пакетна маса, моторошна й грізна луна перегукувалася в горах і на морі.

І коли перелякані обивателі поховалися в свої закутки, погромники й бандити почали грабувати крамниці, магазини, склепи... Темними вулицями бігали якісь в'юнкі особи, збирали навколо себе грабіжників і кричали:

— Грабуй награбоване!

— І на нашій вулиці сьогодні свято, — валяй, хлоп'ята, веселіш!

— Громи буржуїв!

— Дайош магазини!

— Береш барахло!

А ще пізніше в місті знялась стрілянина: прийшли з гір партизани і теж почали грабувати населення („буржуїв") і врангелівських солдат, що здалися в полон.

Опівночі до міста вступили регулярні частини червоних, які теж узяли участь у грабіжі. Тільки на ранок наступного дня появився большевицький комендант, особливий відділ і ЧК.

15-го листопада було видано наказ, що вимагав, під страхом розстрілу, негайно з'явитися й зареєструватися всім колишнім врангелівським офіцерам і солдатам. Офіцерів, що з'являлись до коменданта, тут таки, під горою, розстрілювали. На протязі першого ж дня було скарано на смерть більш, як 1,000 чоловіка...

Перед самим вечором на Феодосійському рейді з'явився французький міноносець і світляними сигналами став чогось вимагати від портової влади. Большевики відповіли гарматним вогнем. Зав'язалась коротка перестрілка. Міноносець миттю повернувся на 180° дав повний хід, обстрілюючи порт і Сариголь. Останнім пострілом він улучив у станційні будівлі і, прикриваючись димовою заслоною, зник у морі.

Друга тривожна ніч чорною поволокою осіннього неба опустилась на Феодосію...

IV.

На передмісті міста Сариголь, у невеличкій кімнатці маленького міщанського домика, огорнуті густою темрявою, сиділи два врангелівські офіцери й вирішували, що їм робити.

Не зважаючи на суворий наказ команданта, не всі білі з'явились на реєстрацію: знайомі з Кримськими горами, пішли в „зелені", а інші переходили на нелегальне становище. Сподівались поголовних обшуків та арештів, і треба було знаходити вихід не тільки із загального становища, а і з цього домика.

— Ну, так що ж нам робити далі? — втрете спитав молодий поручник свого колегу капітана, що мовчазний сидів у темному кутку під невеликою іконкою.

Нарешті, підупалим, але рішучим голосом, капітан заговорив:

— За ці два дні я передумав безодню всяких речей... Проаналізував своє тридцятилітнє життя... Ще раз переглянув свої погляди, що дісталось мені не дуже легко... Хоч я й українець, але ці погляди привели мене до Врангеля, якого я вважав за союзника в боротьбі з червоними. Хоч я з цілим рядом пунктів його програми й не погоджувався з ним, але в основному ми разом ішли проти червоної гідри. А сьогодні всі ці програми завалились... Врангель із своїми запільними прихвостнями змотався в Туреччину, а ми опинились у зубах звіря. З'явитись до них, щоб пристрелили під горою, вважаю за йолопство. Піти в гори до „зелених" — безнадійна витіка: большевики завоювали нашу країну на багато десятків років. А перейти на нелегальне становище, жити з чужими документами, і снувати з вивернутою душею та підтакувати окаянним злочинцям із Кремля — не можу я цього зробити, не вийде в мене роля блазня й хамелеона... Отже, що ще залишається для мене на цій оганьбленій землі? Коли б я вірив у Бога й потойбічне життя, може й подався б іще на якісь заходи, а оскільки я атеїст, смерть мені не страшна, я вирішив підвести під своїм життям останню рисочку... Сьогодні я, можливо, перетворюся на математичний нуль, а ти, якщо зможеш вибратись на країну, передаси моїй нещасній матері в Полтаву, що я в останні свої хвилини убив ще одного головоріза і сам поляг смертю хоробрих... Ось тобі, мій друже, відповідь на твоє запитання. Треба лаштуватися в останню путь. Почуєш ось тут, біля депа, де стоїть їхня варта — не буде стрілянини, значить — я пройшов далі...

В кімнатці запала тяжка мовчанка. Капітан одягався, а поручник далі сидів, гарячково тремтячи всім тілом. У двері заглянула бабуся-господиня дому і з острахом порадила:

— Синочки, ви кудинебудь сховалися б, милі... Сусіди кажуть, що комуністи вже ходять по дворах, ловлять офіцерів і тут таки їх, сердешних, на вулиці так і розстрілюють.

— Зараз, бабусю, зараз вийдемо! — відповів капітан, і обережно вийшов на темний двір.

Прощання було коротке й німе. Потім одна тінь майнула кудись до льоху, а друга рішучими кроками попрямувала до воріт. На дверях стояла господиня і невтішно плакала.

Через кілька хвилин біля депо почулись крики, зчинилась стрілянина й метушня. Було очевидно, що капітан

(Продовження на стор. 4-тій).

ПОВІДОМЛЕННЯ
Українського Когресового Комітету

В справі „Фрідом Релі"

З уваги на інформації, які в останній час подає українська преса у зв'язку з деякими акціями загально - українського значення, „Український Конгресовий Комітет Америки, на нарадах дня 11. серпня 1949 р., рішив подати до відома українській суспільності наступне:

На т.зв. „Фрідом Релі", влаштованім американською протикомуністичною організацією „Камон Коз" дня 5. травня б.р. в Карнеґі Гол, Ню Йорк, українці були заступлені як одна з 13-и національних груп Центральної та Східної Европи. Між тими групами були заступлені такі країни-нації: — Альбанія, Болгарії, Чехословаччина, Естонія, Мадярщина, Латвія, Литва, Польща, Румунія, Юґославія, Білорусь, Росія й Україна. Україна виступала як зовсім незалежна й політично опреділена нація, чого доказом була її окрема делегація, українські прапори поміж прапорами інших націй, промова представника українців проф. Л. Добрянського, яка була найкращою щодо змісту і форми та в якій були яскраво підчеркнені незалежницькі стремління українського народу. Слід згадати, що ціла програма була переведена Голосом Америки до країн поза залізною заслоною. Зазначуємо, що проф. Л. Добрянський не виступав від імени УКК, але як речник українських політичних вигнанців. Справа вибору особи речника не є засадничої натури а скорше тактичної.

До резолюції якраз на домагання української делеґації було вставлене речення про принцип самовизначення народів, який то принцип є вихідною точкою в українській закордонній політиці. Опозицію в цім напрямі вдалося перемогти. Коли в резолюції було встановлено ґеоґрафічний принцип, вичисляючи теперішні політично-географічні організми, то українці піддержували засаду, щоби всі національні організми були подані осібно як самостійні одиниці. Слід зазначити, що тут прийшлося українцям поборювати ще й інші перешкоди аналогічного порядку, таки проти американців.

Беручи до уваги основні осяги й недомагання другорядної вартости, вважаємо, що виступ української делеґації був абсолютно додатнім вкладом в акцію українських визвольних змагань, і що українська делеґація, маючи проти себе принціпіяльно негативне наставлення певних американських кол, москалів і поляків, вийшла з успіхом.

Можна припускати, що українські делеґації при своїх міжнародних виступах будуть ще якийсь час зустрічатись з того роду перешкодами, призначеними для знеохочення українців в участи, тому треба такі ворожі прояви поборювати таки на міжнароднім форумі якраз активною участю а не втікати від них. Неучасть українців при міжнародних виступах, це успіх їх ворогів.

В справі українських робітників в Бельгії.

1. Група українських робітників в Німеччині підписала в 1947 р. дворічний контракт з ІРО на працю в шахтах в Бельгії з тим, що по скінченні контракту бажаючі зможуть знову повернутись на правах ДП до Німеччини, для переселення в заморські краї.

Тепер, по виконанню контракту, ІРО відмовило їм права на поворот до Німеччини як ДП, наслідком чого тратять можливість виїзду за океан. Українські робітники з Бельгії звернулися до УКК про поміч в обороні їх прав. УКК зробив через Бельгійську Амбасаду у Вашингтоні, в уряді Бельгії потрібні кроки на оборону прав українських робітників, вказуючи на постанови договору між ІРО і урядом. Уряд Бельгії у відповіді з 4. ц. м. до УКК стверджує, що:

а) Він дає можливість українським робітникам по скінченню контракту працювати добровільно на шахтах і то на любому місці, на сільськогосподарських працях і в домашности,

б) Бельгія й Франція підписали договір, який уможливлює еміґрацію ДП з Бельгії до Франції на сільсько-господарські праці,

в) Бельгія звернулася до Американських властей в справі зміни еміґраційного ДП закону в тім змислі, щоби уможливив іміґрацію до ЗДА і добровільним робітникам з Бельгії.

В листі наводиться, що ІРО, згідно зі своїм теперішнім становищем, вважає всіх ДП в Бельгії поселених на стало. Ті ДП, що відмовляться виконувати далі працю в Бельгії, тратять опіку ІРО і можливість переселення з рамени ІРО до інших країн..

З наведеного виходить, що ІРО змінило своє первісне становище в справі робітників в Бельгії, тому ціла справа вимагає дальших інтервенцій УКК.

---

2. УКК дістав від державних мужів, міністерств зак. справ, науковців, бібліотек, многого листів-подяк, за вислану їм книжку „Юкрейнієн Резистенс". В листах висловлюють великий інтерес до української визвольної справи і дякують за подання їм джерельного матеріялу в цім напрямі. Книжка мала свого часу відгук і на сторінках американської преси, як Ню Йорк Таймс, Ді Кол Бюлетин, Сан Френсіско, Кал., та інші.

---

3. УКК відділ Дітройт, витає скликання IV. Конґресу УКК і висловлює свої побажання створити найвищу плятформу до співпраці всіх організацій української національної спільноти і в цім напрямі повести відповідні переговори з тими організаціями, що стоять поза рямками УКК.

---

4. Між кореспонденцією, яку бюро денно дістає, є поважна частина листів в справі розшуків рідні, знайомих, помочі для виїзду, харчів, тощо. Всі ці листи-розшуки бюро пересилає до полагодження: United Ukrainian American Relief Committee, P.O. Box 1661, Philadelphia, Pa., який є в цих справах компетентний. Для того, щоби оминути евентуальних недорозумінь, звертаємо увагу всього українського громадянства, щоби в справах розшуків, виїзду, всякого роду матеріяльної допомоги і т.п., зверталося не до УКК а до Злученого Українсько - Американського Допомогового Комітету, Филаделфія, Па., під наведеною адресою.

Вислови співчуття з приводу смерти бл. п. Миколи Мурашка

З приводу ненадійної смерти головного предсідника У. Н. Союзу, бл. п. Миколи Мурашка, зложили вислови співчуття телеграфічно, листовно, телефонічно або особисто численні наші центральні і місцеві установи та поодинокі громадяни. Тому, що вислови співчуття скеровувано на різні адреси та в різних часах і різними шляхами, нам, на жаль, не пощастило зібрати і занотувати всіх. Тому подаємо тільки ті, що їх посередньо або безпосередньо надіслано до головної канцелярії УНСоюзу та до Редакції „Свободи".

Стоваришення Українців Католиків в Америці „Провидіння" (Всч. о. Володимир Білинський, п. Кирило Піддубчишин, п. Антін Цурковський, п. Євген Рогач, п. Теодозій Каськів, п. Теодор Баран, д-р Володимир Пушкар) та Редакція „Америки" (ред. Богдан Катамай, д-р Лонгин Цегельський);

Український Робітничий Союз (пп. Антін Батюк, д-р Микола Тацій, Олекса Галелюк, Теодор Миник) та „Народна Воля" (ред. Дмитро Корбут);

Українська Народна Поміч (пп. Василь Шабатура, Анна Слободян, Михайло Дуткевич) та „Народне Слово" (п. Василь Шабатура, ред. д-р Роман Кришталський);

Греко - Католицьтке Соєдиненіє (п. Степан Ткач).

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет (д-р Володимир Ґалан);

Наукове Товариство ім. Шевченка (проф. д-р Микола Чубатий);

Союз Українок Америки (Олена Лотоцька);

Організація Оборони Чотирьох Свобід України (пп. Петро Задорецький, Григорій Бакуменко);

Організація Державного Відродження України;

Українське Національне Об'єднання в Канаді (Володимир Коссар) та Редакція і Адміністрація „Нового Шляху";

Організація Українських Іміґрантів „Самопоміч" (д-р Володимир Пушкар);

Осередок Української Культури і Освіти, Канада (д-р Ярослав Рудницький, д-р Білецький);

Українсько - Американська Федерація стейту Мішіґен (Василь Довгань);

Українські Американські Ветерани (Володимир Шіпка);

Об'єднаний Комітет Українських Організацій Ню Йорку (адв. Микола Гаврилко);

Філія Українського Конгресового Комітету в Дітройті (М. Шустакевич);

Відділи УНСоюзу: 22 Відділи УНС митрополитальної округи Шикаґо; 5, Асторія, Л. Ай. (І. Сидор); 45 у Филаделфії (п. Сеник), 49 в Торонто, Канада (о. Б. Шимей); 52 Гол Йовк, Мас.; 59 Стратфорд, Конн.; 96 Питсбурґ, Па. (Дмитро Василик); Відділ Союзової Молоді у Вілксбері, Па.; 102 Клівленд, Огайо, (Микола Бебечко); 181 в Менвілл, Р. Ай., (Петро Лапчинський); 204 в Ню Йорку (адв. Микола Гаврилко); 217 в Рачестер (П. Паснак); 225 в Акрон, Огайо; Відділ УНС в Нантікок, Па., (Джордж Вілґош); 324 у Филаделфії; 341 у Віндсор, Онт., Канада (Б. Зелений); 370 в Ню Гейвен, Конн., (п. Марущак); 375 у Фибладелфії (Петро Іваш), 427 Ст. Катерінс, Онт., Канада, (Филип Цибуляк); 441 у Форт Вилйемс (М. Лисий); та інші.

Головні Контрольори і Головні Радні УНСоюзу: Дмитро Капітула, Володимир Гірняк, д-р Амвросій Т. Кібзей, Іван В. Іванчук, Степан Куропась, Павло Дуда, Степан Слободян, Іван Романишин, Тарас Шпікула, Володимир Дідик, Ґеновефа Зепко-Жеребняк, Микола Давискиба, Іван Кокольський, Дмитро Шмаґала, Олена Штогрин, Петро Кучма, та організатори: Дмитро Білецький і А. Маланчук;

Інші організації, товариства і громадяни: „Самопоміч", Філія у Филаделфії (Богдан Гарасимович, голова, Михайло Мадай, секретар); Континентал Кежуелті Компані (Г. Е. Беґґ); Ірвінґ Трост Компані, Ґеранті Трост Компані оф Ню Йорк; Карл М. Лоеб енд Ко., Ню Йорк;

Громадяни: проф. Кларенс А. Маннінґ, проф. Роман Смаль Стоцький, д-р Володимир Ґалан, пп. Володимир і Олена Лотоцькі; пп. Микола і Юлія Шустакевич; Василь Мудрий, Юліян Ревай, Роман Ясінчук, д-р Роман Осінчук, Роман Карбівник, Всч. о. С. Мусійчук; Яків Зозуля, Марія Сокіл і д-р Антін Рудницькі, Ярослав Чиж, пан і пані Д. Братусь, І. Біберович, В. Гладун, М. Петровський, Василь Пуйда та цілий ряд інших осіб, листів або телеграм, яких до редакції не передано.

Крім проголошених вже раніше жертв на народні цілі, зложених замість цвітів на могилу покійного Миколи Мурашка, додатково ще переслали: пан і пані Гупало з Арлінґтон, Н. Дж., $15; Відділ 223 У. Н. О з Вілксбері, Па., $10; д-р Роман Осінчук, Ню Йорк, $5; п. Г. Левуш з Елмайра, Н. Й., $5.

РЕД. ІВАН КЕДРИН-РУДНИЦЬКИЙ ПРИЇХАВ ДО ЗДА

Останнім транспортом европейських ДП, який 9 ц. м. прибув кораблем „Дженерал Гаан" до Бостону, приїхав на чолі української групи, яка була на кораблі найчисленніша (235 осіб, з того 126 завдяки ЗУАДК), ред. Іван Кедрин-Рудницький, останній голова Українського Центрального Допомогового Об'єднання в Австрії (УЦДОА).

Ред. І. Кедрин-Рудницький жив останні 4 роки в Інсбруці в Австрії, де вчителював в тамошній українській ґімназії. Перед війною був в рр. 1937-39 головним політичним редактором „Діла" (поруч з головним організаційним редактором, д-ром І. Німчуком, який тепер живе у Канаді). На еміґрації поміщував свої статті в „Українській Думці" в Лондоні, звідки й „Свобода" передрукувала дві його статті.

На кораблі ред. І. Рудницький зредагував 4 числа корабельної газетки, а на пращальному концерті (на котрому співав український хор під орудою п. Л. Крушельницького) виголосив промову в імені всіх присутніх ДП.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

12. серпня 1909 р.

ІМІҐРАЦІЯ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ЗА ОСТАННІХ 11 РОКІВ.

Цими днями вашинґтонський уряд оголосив статистику іміґрації за останній рік, від 1. серпня 1908 до 31. липня 1909 р. За минулий рік приїхало до З.Д.А. 751,786 іміґрантів, отже це є один з найбідніших років на іміґрацію. Найбільше приїхало італійців, бо аж 190,-398, на другому місці є поляки з 77,565 особами, дальше німці з 58,589 іміґрантами, а українців було — як згадує статистика — 15,808. Ці цифри не є правдиві, наскільки йде про українців. На підставі обрахунку за 11 останніх років прибуло до Америки 119,468 українців. З досвіду знаємо, що українців записують як поляків, словаків чи москалів. На підставі різних комбінацій треба прийняти за правду, що українців на ділі прибуло 300 до 400 тисяч. Ці комбінації оперті на статистиці іміґрацій з різних країн, де живуть українці.

ПІДРУЧНИК ДЛЯ НАУКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.

На днях вийде з друку обємистий, практично складений підручник для науки англійської мови п. з: „Американський Товариш". Це поміч для українських людей в Америці при вивченні англійської мови. Замовляти можна в А. Савки, Джерзі Сити.

У Ню Йорку отворив Заграничну Адвокатську Канцелярію Мануїл Теодорович під ч. 150 при Сьомій вулиці.

19. серпня 1909 р.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗУ ЗА ЧЕРВЕНЬ.

Прихід за місяць червень $11,892.04, готівка з перенесення $46,552.66, увесь прихід $58,444.70. Розхід за червень $9,174.99, остається готівка $49,269.71.

ЕМІҐРАЦІЙНІ ДОМИ.

Після упадку польського а потім шведського еміґраційного дому комісар іміґрації Вилйемс видав звіт, в якому сказано, що різні еміґраційні доми бувають оседками визиску іміґрантів. Агенти тих домів йшли на Елис Айленд і якщо там когось затримано, або засуджено на депортацію, тоді такі агенти обіцювали їм поміч. Вони обіцювали зробити те, чого самий уряд не міг зробити. За такі обіцянки затримані еміґранти платили добрі гроші. Тепер іміґраційний комісар видав заборону робити на еміґрантах бизнес і тільки справді філантропійні організації будуть мати доступ на Елис Айленд, якщо вони будуть обслуговати еміґратів безплатно.

О'бєднаний Комітет Українських Організацій м. Ню Йорку

—: повідомляє, що :—

В ПЯТНИЦЮ, 19. СЕРПНЯ
(AUGUST 19, 1949)
в год. 8. веч.

—: відбудуться :—

ЗБОРИ
Делегатів усіх організацій у важних справах.

(Вибір делегатів на З'їзд Укр. Конгресового Комітету, Листопадове Свято і інші.)

Домівка Укр. Амер. Ветеранів: 80 St. Mark's Place New York

Проситься усі організації вислати відпоручників на ці збори.

Піоніри Заокеанської України

(Докінчення зі стор. 2-гої).

теріяльний результат піонірської праці американських українців за 60 років.

А моральний результат — це в першу чергу організовані громадські клітини та церкви американських українців, які створені безприкладною піонірською посвятою тих перших духових отців, що спали на сіні в стодолі, несучи слово Боже початкуючим фармерам Канади, чи американсько-українським вуглекопам. Це іншого роду піоніри духового оформлення та зорганізування заокеанських українців.

Коли все таки новоприїзший українець до Америки почуває великанське невдоволення через помітну асиміляцію американських братів, коли культурний освітний та національно-організаційний рівень американських та канадійських українців виказує ще багато недостач, то слід на працю заокеанських піонірів українського роду дивитися як на цілість.

Коли наші люди осідали колись на новосіллю, то звичайно вони були так заняті працею, щоб врости в нову землю, що не мали часу систематично виховувати дітей, дбати про належне заспокоєння своїх та їх духових потреб. Доперва їх наслідники були в силі зробити це систематично та організовано. Саме цей другий етап праці, культурної праці серед американських українців, прийшов тепер, коли період їх новосілля покінчився та настало нормальне життя осілих громадян американців українського роду.

Оці уваги про заокеанських українців-піонірів неодно вияснять братам та сестрам, що гонені лихоліттям на українській землі прибувають за море. Вони теж, приходячи на нову землю, позбавлені всего свого життєвого надбання, тому вони мусять збудити в собі дух піонірів. Їм слід розуміти, що всі надбання українців за океаном це надбання важкої праці цілого одного покоління. Ніхто з них нічого не дістав за дармо. Як піоніри вони стали управляти неорані пустарі під оселю для своїх родин та для української збірноти. Тільки новий український піонірський дух серед нової іміґрації може стати новою фазою дальшого поступу американських українців.

УВАГА! — КЛІВЛЕНД І ОКОЛИЦЯ!

ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗУ З КЛІВЛЕНД І ОКОЛИЦІ

—: влаштовують :—

З НАГОДИ 55-РІЧЧЯ У. Н. СОЮЗУ

ВЕЛИКЕ ЮВІЛЕЙНЕ

ВІЧЕ

В НЕДІЛЮ, 28 СЕРПНЯ 1949
(SUNDAY, AUGUST 28, 1949)

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ
2255 W. 14th Street, Cleveland, Ohio.
Початок віча в 3-тій годині пополудні.

Просимо урядників і членів всіх відділів У. Н. Союзу з Клівленд й околиці, роджену тут молодь, нових іміґрантів і взагалі місцевих громадян прийти численно на це віче, та своєю участю заманіфестувати своє розуміння і пошану до цеї великої праці, яку вложив У. Н. Союз, за час свого 55-літнього існування, в розбудову нашого громадського життя тут на іміґрації, а теж для помочі поневоленому українському народові.

На вічу промовлятимуть головний секретар У. Н. Союзу Д. Галичин, головна радна Ґеновефа Зепко-Жеребняк і організатор У. Н. Союзу Д. Білецький.

Комітет Зл. Відділів УНС, Д. Шмаґала, гол. рад. УНС.

УКРАЇНСЬКА ВАКАЦІЙНА ДІТОЧА ОСЕЛЯ ОО. ВАСИЛІЯН У БАБИЛОН, Л. АЙ.

—: буде мати :—

В СЕРЕДУ, 17. СЕРПНЯ 1949
СЛ. БОЖУ І ПАНАХИДУ
ЗА ДУШУ БЛ. П. М. МУРАШКА
Прихильника і добродія нашої оселі.

Богослуження відправить провідник оселі — о. д-р В. Ґавліч ЧСВВ.

Місцеві юнії в боротьбі з упередженням

Американська Федерація Праці та Конгрес Індустріяльних Організацій вже роками змагаються проти упереджень та дискримінації в рядах своїх юній та взагалі серед американців. Проте, в статутах юній, що належать до С.І.О., є загальна заборона дискримінації на основі раси, релігії чи національного походження, тоді як в статутах деяких юній, зв'язаних з А.Ф.П., є постанови, що обмежують вступ. Тому коли АФП старалася провадити широку кампанію за тим аби її юнії трималися на ділі демократичних принципів, вона зустріла більше трудноців ніж СІО. З тими трудноцами тепер змагаються деякі місцеві юнії самі. Виявилося це минулої весни, коли відбувалася Конференція по боротьбі проти нетерпимости, влаштована заходами Шикаґовської АФП. Ця конференція, хоч займалася своїми, професійними справами, на думку присутних була історичною.

Головним промовцем на відкриттю був Чарлс С. Циммерман — заступник голови Інтернаціональної Юнії Робітників Жіночого Одягу, що є в складі АФП. Ця юнія давно і завзято бореться проти нетерпимости та дискримінації між своїми членами. Промовляючи до 650 юнійних делегатів, Ч. Циммерман назвав першим завданням робітництва поборення упереджень в своїх власних організаціях та освідомлення своїх членів. Друге завдання — робітництво має стати силою, що змагається за рівні права та ліпші людські взаємовідносини в громадах.

Праця Шикаґовської Конференції відбувалася в шістьох дискусійних групах. Обмірковано справи, що виникли в наслідок закону про скитальців; справи освітні, професійні та охорони здоров'я меншиневих груп; обмеження праці; законодавство в справі справедливого приняття на працю; громадські права в стейті Іллиной та пекуча справа — „що ми робимо в справі дискримінації в наших юніях?"

Речник тої групи, яка дискутувала над питанням дискримінації в юніях, казав, що група не має на меті „карати якісь юнії, але хоче вказати вказати як можно розв'язати ту справу. Ми хочемо, аби місцеві юнійні провідники, перед якими стоїть справа дискримінації, повчилися від тих хто вже має практику в тій справі".

Шикаґовський кореспондент часопису АФП „Нюз Сервис" писав, що присутні юнійні делегати загально погодилися, що треба поширити освітню працю в місцевих юніях та одноголосно постановили (1) створити сталий комітет для боротьби з дискримінацією та (2) організувати подібні комітети в місцевих юніях.

Пишучи про Шикаґовську Конференцію в недавнім числі **Американського Федераліста,** Ч. Циммерман вказав, що то була одноденна конференція, яка тривала від 9-ої години ранку до 10 години ночі. „Але", казав він, „ми вхопили життєвий зміст демократії та її значення в цілому. Люди не тільки „говорили" про демократію, вони нею „жили"... Я сподіваюся що й інші відділи АФП підуть за цим прикладом".

Ця надія почала сповнюватися. За два місяці після Шикаґовської Конференції делегати Центральної робітничої Ради в Лос Енджеліс, що заступає поверх пів мільйона юнійних членів того району, винесли резолюцію про створення робітничих комітетів для боротьби з нетерпимістю у всіх юнійних відділах. Промовляючи за резолюцію, один делегат казав:

„Ми плянуємо подати програму расових взаємовідносин самим членам, де така програма є найбільш потрібною. Ця програма — освітня. Це не значить вмішування у внутрішні справи юній. Ми знаємо, що ті люди, які поборюють юнійний рух, є ті самі, що ширять неправду про ніґрів, американських мексиканців, жидів та про інші меншиневі групи... Я певний, ми визнаємо також потребу спільних старань цілого місцевого робітничого руху аби покласти кінець упередженням та дискримінації".

Як писав Ч. Циммерман про першу конференцію в Шикаґо: „Це є наглядний доказ демократичної життєздатности американського робітництва".

Загальна Рада.

НАЙСТАРШИЙ ПЛАСТУН В СВІТІ. — Це Ден Чепмен, зі села Корниш, в Англії. Він має 87 років і твердить, що є найстаршим пластуном в світі. Рік після започаткування Пластового руху покійним лордом Баден Павелом, іменно в році 1908, він оснував пластовий гурток ч. 1 і тепер він має право носити 40 золотих зірок на своїх 40 років скавтової праці, тільки не має стільки місця на своїй сорочці. Свої скавтові пригоди він тепер оповідає 9-літному „вовченятку", Майкелові Ровові.

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

(Продовження зі стор. 2-гої).

зустрівся з патрулем і зав'язав із ним перестрілку... Потім, хвилин через десять, стрілянина припинилась і все вщухло.

...Коли оповідач закінчив свою розповідь, один із в'язнів додав:

— І на цьому поручник прокинувся...

— Так, — глухо сказав колишній врангелівський офіцер, — не поручник, а капітан прокинувся, але тільки п'ятнадцять років по тому, та ще й у совєтській тюрмі...

— Ну, а далі, на протязі цього часу, які були ваші пригоди? — спитали оповідача.

— Решта не підлягає, покищо, розголошенню, — буркнув колишній офіцер і став закурювати, наспівуючи:

„А прошлое кажется сном...
Томит наболевшую грудь..."

...З десятирічним терміном згідно з 10 і 13 пунктами 58-ї статті оповідача привезли в Заполяр'є.

(Дальше буде).

Вступайте громадно в члени Українського Народного Союзу!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

АНСОНІЯ, КОНН. — Тов. А. Войчевського, від. 10, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21 серпня, в гали парохіяльній зараз по Службі Божій. Просимо всіх членів прийти на збори вирівнати свої довги. — С. Глива, предс.; В. Глива, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Збори Бр. св. О. Николая, від. 106 відбудуться в неділю, 21. серпня, в год. 12-тій в полудне в Союзовім Домі, 843 Н. Вестерн Евню. Просимо членів і члениць конечно прибути. Мусимо вибрати комітет на баль, котрий має відбутися на слідуючий місяць 17. вересня. Просимо довгуючих членів прибути та вирівнати свій довг, бо після статуту, член має бути суспендований, як не платить місячних вкладок, а ми з каси відділової тростуємо 6. місяців, а більше тростувати не можем.. Проситься вписувати дітей і старших до У. Н. Союзу. — И. Коцовський, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Т. Шевченка, від. 42, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. серпня, в гали У. Н. Дому, під ч. 237 Говп Еве., Пасейк, Н. Дж., точно в годині 2. попол. Взиваємо довгуючих членів вирівнати свої вкладки, члени, котрі довгують три місяці, а не заплатять, будуть суспендовані. Взиваймо членів взяти участь у пікніку 28. серпня, який влаштовують відділи: 42, 97 і 182 для збільшення товариської каси, яка мала багато розходів у цім році, то кожний повинен за це дбати, як члени так і членкині. Також пригадується незабувати за придбання нових членів. — М. Котіс, рек. секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Бр. св. О. Николая, від 369, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. серпня, в годині 5:30 ввечір, в галі церковній. Просимо всіх членів явитися на цих зборах і вирівнати місячні і залеглі вкладки і також є другі справи до вирішення. — М. Куба, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 20 серпня, в год. 8. ввечір, в домі де звичайно. Просимо всіх членів прибути на час. Довгуючих напоминаємо, щоби вирівняли свої вкладки. — І. Головка, предс.; В. Реновець, кас., И. Ярема, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Тов. „Любов", від. 370, повідомляє членів і члениць, що збори відбудуться в неділю, 21. серпня, в годині 11:30 зараз по Службі Божій в церковній гали 127 Парк вул. Проситься прийти на ці збори, бо суть важні справи до полагодження, довгуючим членам пригадується, щоби вирівнали свій довг, бо впротивнім разі поступиться після статута. До нашої місцевости прибуло трохи імігрантів і кождий член має знайомого, то просим приведіть на збори і упишіть до У. Н. Союзу, або жадайте аплікації від секретаря, а за це дістанете нагороду. — П. Волянник, предс.; В. Колесник, кас.; Р. Голубович, фін. секр.; К. Марущак, рек. секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. Т. Шевченка, від. 252 відбудуться в неділю, 21. серпня, в год. 12. в полудне, у салі при 2250 В. Кортез вул. Проситься довгуючих членів прийти і вирівнати свої вкладки, в противнім разі будуть суспендовані. — Когут, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. „Зоря", від. 69, відбудуться в суботу, дня 20. серпня, в 8. год. вечером, в церковній гали св. Юрія, під ч. 28 Іст 7. вул. Просимо всіх членів прийти на збори. — М. Ликтей, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 99, відбудуться в неділю, 21. серпня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній. Просимо всіх членів прийти на збори і заплатити свої вкладки. — Уряд.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. серпня на гали парафіяльній, 803 Фронт Стр., в год. 2. пополудни. Просимо членів прийти на означений час, та сповнити свої членські обовязки. Напоминаємо довгуючих членів, щоби вирівнали свої вкладки, як старші так і діти, не наражувались на суспензу. — В. Ракочий, предс.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в неділю, 21. серпня, в гали парохіяльній при 74 Геррис Еве., в год. 1. пополудні точно. Просимо всіх членів прибути на ці збори, будуть важні справи до обговорення і до полагодження. Вписуйте своїх дітей в члени У. Н. Сойзу. — І. Околіта, предс.; І. Кокольський, секр.

СТЕМФОРД, КОНН. — Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, відбудуться в неділю, 21. серпня, в год. 2. пополудни в церковній гали на Гренвіч Еве. Просимо всіх членів і члениць, місцевих і позамісцевих прийти, точно на час бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени повинні прийти і вирівнати свої вкладки бо в противнім разі будуть суспендовані. — В. Карий, предс.; В. Влащук, кас.; І. Михайлишин, секр.

ПОДЯКА

Оцим маємо шану зложити щиросердечну подяку родині Подоляків, а зокрема громадянці Параскеві Подоляк, за їх жертвенну, безінтересовну, моральну та матеріяльну допомогу нище поданим скитальчим родинам. —

Громадянка П. Подоляк завсіди спішила нам з допомогою в розшуках за працею та мешканням, грошевими позичками, а навіть одягами.

Якщоб було більше таких родин між старими еміґрантами в Америці, то маси українських скитальців, що прибувають в Америку, та не визнаються в місцевих умовинах, заощадженоб багато часу та видатків. Хай покищо Всевишній винагородить цій родині за її жертвенну працю. — Татомирі, Петики, Маланчуки, Луцеві, Кравцеві, Филиповичі, Турянський Євген.

ТАРЗАН, ч. 2157. Несподіванка для Тікара.

На рик льва буйвіл відвернувся, спустив віл голову і тупцював по землі серед люті.

Тікар кинувся швидко, одначе в останній хвилині буйвіл скочив вперед.

Такий непередбачений скок буйвола спричинив, що лев перескочив понад нього...

...але вбивчий ріг, нагло піднесений вгору, зловив Тікара за одну задню ногу.